

Міністерство охорони здоров'я України
Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти
Тернопільський державний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської навчально-наукової конференції

“ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСАД БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ: УКРАЇНСЬКИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД”

14-15 травня 2007 року

м. Тернопіль

Тернопіль
ТДМУ
"Укрмедкнига"
2007

контролю теоретичних знань, проте передусім виявляється, що починати треба було з забезпечення студентам можливості оволодіти знаннями. Виходячи з того, що основна роль щодо підготовки кваліфікованих спеціалістів відводиться самостійній роботі студентів, а часове навантаження лекційного матеріалу та обсяг пояснювальної частини практичного заняття значно зменшено за рахунок додаткового тестування, виникає проблема відсутності у студентів можливості працювати самостійно. Це стосується в першу чергу наявності підручників англійською мовою, що відповідали б вимогам нової програми, та здійснення контролю викладачами якості тієї інформації, що вільно отримується студентами через Інтернет.

Висновки: 1. На наш погляд, основна форма контролю у вигляді тестів, безумовно, позитивна у плані уніфікації та об'єктивізації оцінювання набутих знань, але тотально виключає можливість розвитку та оцінки індивідуальних творчих здібностей через співбесіду викладач-студент, знижує в подальшому використання "слова як ліків" для потенційних пацієнтів наших вихованців, а також, на жаль, обмежує можливість вирішення несподівано виниклих проблем, що потребують прийняття самостійного ефективного рішення без підказок, через виключення етапу логічного розміркування вголос.

2. Опитування студентів, що навчаються англійською мовою, виявило збіг їх погляду з думкою викладачів кафедри на проблему оптимізації навчального процесу.

Література

1. Інформаційні матеріали щодо кредитно-модульної системи організації навчального процесу і впровадження нового навчального плану / В.Й. Кресюн, Ю.І. Бажора, О.В. Чернецька. - Одеса: Одеський державний медичний університет, 2005. - 60 с.

УДК 61:378.16:374.1

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК ЯК ВАРІАНТ ОПТИМІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ І СТАНДАРТИЗАЦІЇ В ОЦІНЦІ ЇХ ЗНАНЬ

Ю. І. Бажора, Л. Г. Кириченко, С. П. Пашолок, М. М. Чеснокова

Одеський державний медичний університет

Вступ. Для успішного впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладах (ВМ(Ф)НЗ) України необхідно вирішити декілька важливих проблем. Деякі з них значною мірою залежать від колективів кафедр. До таких проблем належить, зокрема, створення новітнього методичного забезпечення навчальної дисципліни, що вивчається.

Основна частина. Відповідно до навчального плану для медичних факультетів (2005 р.) значну питому вагу програмного матеріалу (від 30 до 40%) винесено на самостійну роботу студентів (СРС). При цьому дещо скоротилося аудиторне навантаження на них (на І курсі - до 27 годин на тиждень), а СРС становить 18 годин.

Півторарічний досвід роботи в умовах КМСОНП вказує на те, що збільшення питомої ваги відповідальності студента в засвоєні навчального матеріалу (як теоретичних знань, так і практичних навичок і вмінь) не призвело до вираженого ентузіазму з боку студентів самостійно навчатися та оволодівати основами медицини.

Це об'єктивна реальність: студентів не вчать працювати самостійно ще зі шкільних років, а перехідного періоду чи часу на адаптацію немає.

Ще одна проблема, що її породжують самі викладачі ВМ(Ф)НЗ. Для формування кумулятивно-рейтингової оцінки знань кожен студент повинен бути атестованим на кожному практичному занятті. Нерідко кафедри йдуть шляхом проведення тестового контролю теоретичних знань, виключаючи інші форми активної участі студентів в аудиторній роботі, особливо практичної її частини.

У зв'язку з вищевикладеним, видається необхідним розробка комплексного підходу до вирішення зазначених проблем. При цьому, звісно, основну частину їх вирішувати належить співробітникам кафедр. Працюючи в цьому напрямку, колектив кафедри клінічної імунології, генетики та медичної біології Одеського державного медичного університету підготував до видання навчальний посібник для студентів у вигляді книги-зошита.

Книга-зошит призначена виключно для індивідуального використання її студентами під час вивчення навчальної дисципліни "Медична біологія". Вона починається з викладення інформаційних матеріалів, котрі дають повні уявлення про вивчення медичної біології. Це та інформація, котру кожна кафедра готує для студентів відповідно до чинних рекомендацій КМСОНП.

Основну частину розподілено на окремі теми, що залучають аудиторні практичні заняття та СРС. Якщо тема вивчається тільки під час аудиторного практичного заняття, то конструкція посібника включає такі розділи: тема заняття, його мета і задачі, виходячи з вимог освітньо-професійної програми.

Потім викладено перший із основних розділів (А) - самостійна позааудиторна робота студента. Він включає основні питання з конкретної теми, перелік навчальної літератури (підручники та навчальні посібники, що є на кафедрі та в бібліотеці), а також орієнтовну карту. Готуючись до заняття, студент самостійно заповнює орієнтовну карту, де в письмовій формі стисло відповідає на конкретні питання теми, що вивчається. Орієнтовна карта є основою для опитування студентів, дискусії між ними, ініціатором якої є викладач. Неправильні відповіді в орієнтовній карті студент виправляє (бажано ручкою іншого кольору), аби при повторенні теми звернути особливу увагу на те чи інше питання.

Після цього студенти під контролем викладача переходять до виконання аудиторних завдань (розділ Б). У цьому розділі наведено конкретний перелік завдань, котрі студент повинен виконати під час практичного заняття.

Залежно від теми заняття та розділу навчальної дисципліни "Медична біологія" завдання супроводжуються рисунками, схемами, графіками, графами логічної структури, що їх необхідно означити, додати відсутні елементи, нанести необхідний колір тощо. Це можуть бути умови задач із молекулярної, класичної та медичної генетики, ситуаційні задачі з медичної паразитології тощо. Вказані елементи дидактичних матеріалів виключають із заняття будь-яку механічну роботу та зосереджують увагу студента виключно на повторенні та закріпленні теоретичного матеріалу, його аналізі та виконанні практичної роботи відповідно до вимог навчальної програми.

Деякі окремі теми в кожному модулі винесено на СРС. У цьому випадку в конструкції заняття відсутній розподіл на розділи А та Б, проте додатково включено тестові ситуаційні завдання для самоконтролю рівня засвоєння теми, що вивчається. Виконання всіх завдань СРС контролює викладач безпосередньо на практичному занятті.

Крім того, наприкінці кожного модуля в книзі-зошиті виокремлено тему на оволодіння практичними навичками та вміннями, завдяки чому студенти повторюють і закріплюють ці основні навички та вміння перед підсумковим модульним контролем.

У цьому навчальному посібнику практично відсутні тестові ситуаційні завдання, що на практичному занятті виконують більше контролюючу функцію, але не навчальну. Їх студенти отримують на практичному занятті окремими листами від викладача. Вирішені тестові ситуаційні завдання студенти складають в окрему папку.

Висновки: 1. Посібник із навчальної дисципліни "Медична біологія", що пропонується до використання, має кілька важливих функцій, зважаючи на сучасні вимоги КМСОНП:

- Студент отримує конкретний практично-орієнтовний навчальний посібник для самостійної роботи в процесі підготовки до аудиторних практичних занять, а також СРС на весь період навчання;

- Використання навчального посібника дозволяє кафедрі виокремити єдині стандартизовані, в значному ступені об'єктивні, критерії в оцінці поточної успішності студентів;

- Заповнення книги-зошита в деякій мірі полегшує студенту підготовку до підсумкового модульного контролю. Оскільки навчальний посібник суворо індивідуальний і не повертається до бібліотеки, він може стати важливим орієнтиром у повторенні багатьох наскрізних питань курсу, насамперед, при підготовці до складання студентом підсумкового модульного контролю та, в подальшому, ліцензійного іспиту "Крок-1" наприкінці третього року навчання.

2. Подібні індивідуалізовані навчальні посібники можна розробляти практично зі всіх базових фундаментальних навчальних дисциплін, що входять у склад комплексу "Крок-1", зважаючи на те, що деякі з них вже розроблено на кафедрах Одеського державного медичного університету.

УДК 159.955:378.147

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ САМОСТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Башмакова О. В., Єршова-Бабенко І. В., Ханжи В. Б.

Одеський державний медичний університет, Одеса, Україна

SOME SELF-ATTITUDE PECULIARITIES OF THE STUDENTS STUDYING WITHIN THE CREDIT-MODULE SYSTEM

Bashmakova E. V., Yershova-Babenko I. V., Khandjy V. B.

Спираючись на результати власних досліджень, автори констатують наявність значущих відмінностей у самоставленні, самооцінці та мотивації студентів, які мають річний досвід навчання за кредитно-модульною системою, та дають цим особливостям психолого-педагогічну інтерпретацію.

Basing on the own investigative results the authors establish the presence of essential differences in Self-attitude, Self-estimation and Motivation of medical students, who have personal experience at Credit-module system education, and give psychological-pedagogical interpretation to these peculiarities.

Вступ. Одним з основних принципів Болонської системи вищої освіти є "освіта як відповідальність перед суспільством", який у тому числі має будуватися на "освіті для розвитку особистості й навчанні протягом усього життя" [4]. Отже, такі зміни психологічної структури особистості студентів, які б сприяли якості їхньої фахової підготовки, професійній мобільності та кар'єрі, в межах нової системи вищої освіти вважається не лише можливим, але й бажаним, що визначає актуальність проведеного дослідження.

Основна частина. Сутністю особистості є система її ставлень до предметів, до людей та до самої себе [2], тому завданням дослідження став аналіз самоставлення, самооцінки та мотивації студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою навчання і контролю. Для вирішення цього завдання нами були зіставлені відповідні характеристики двох груп студентів 2 курсу медичного факультету: група А (34 особи) - ті, хто навчається в межах традиційної системи освіти (осінь 2005 року), група Б (37 осіб) - ті, хто навчаються за кредитно-модульною системою (осінь 2006 року). Групи є порівняними за віком, статтю та